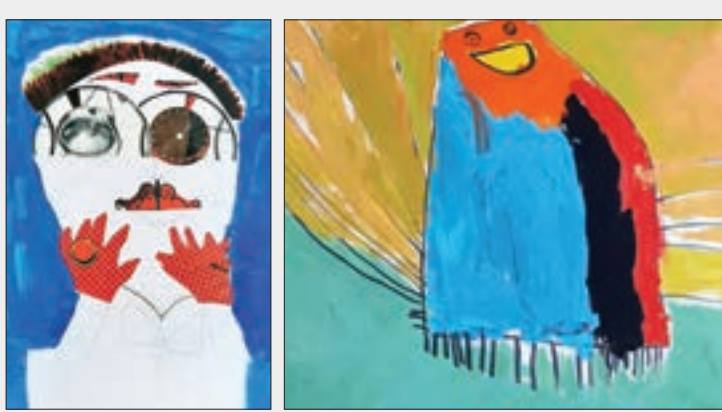

میردشتی، تقریباًبهترین کتاب‌های نفیس در حوزه هنرهای تجسمی را در کشور منتشر می کند، هم کیفیت چاپشان بالاست و هم حرفه‌ای هستند و پس از چاپ کتاب اولم که آن را بسیار حرفه‌ای کار و منتشر کردند، تمایل یافتم که باقی کتاب‌هایم را نیز با این انتشارات کار کنم، اما هفته گذشته کتاب «دستورالعمل‌های فیل آبی برای ایده‌یابی»(سال ۱۳۸۹) نیرومند به چاپ هفتم رسیده است، این

دیده می‌شود. کاتوزیان وجه دیگر بارز آثار جمال‌زاده را طنزینه‌ای می‌داند که در آثارش منحصربه‌فرد است، طنزینه‌ای که حتی از سنخ طنزینه‌های داستان‌های هدایت هم نیست. جمال‌زاده دو جادر آثارش از «صادق هدایت» و «بوف‌کور» او یاد می‌کند، آن هم در زمانی که هنوز بوف‌کور در ایران شناخته شده نبود؛ باری در شخصیت هدایتلی‌خان بوف‌کور در رمان دارالمجانین و باری دیگر در داستان کباب‌غاز از مجموعه دوجلدی شاهکار.

کاتوزیان این هنرشناسی و فروتنی جمال‌زاده را نیز از ویژگی‌های ناب او می‌داند. جمال‌زاده داستان دومش، دارالمجانین، را ۲۰سال پس از داستان اولش، یکی بود، یکی نبود، منتشر کرد، از جمله به این دلیل که واکنش‌های خشم‌آلود و بی‌منطق به رمان اولش،

نگار و ترانه سینمای ایران

برای ترانه علیدوستی و نگار جواهریان به مناسبت زادروزشان

محمد عبیرسوز

۲۲دی تاریخ تولد دو بازیگر زن ایرانی است: چهره‌هایی محبوب و باوقار که هر دو متولد اوایل دهه شصت هستند و در اوایل دهه هشتاد به سینما معرفی شدند. ترانه علیدوستی و نگار جواهریان، در طول حدوداً بیست سال فعالیت هنری خود در قاب تصویر، موفق به خلق نقش‌های ماندگاری شده‌اند که برخی از آن‌ها هرگز از ذهن علاقه‌مندان به سینما پاک نخواهد شد. هر دو آن‌ها، با ورود به ایام میان‌سالی، می‌توانند کارنامه بازیگری خود را، با هدایت آن به مسیری تازه، به شکلی متفاوت احیا کنند و به‌جای نقش‌های دخترانه، با امتحان کردن چالش نقش‌های مادرانه و ایفای شخصیت زنان میان‌سال که تبعاً می‌توانند پیچیدگی‌های بیشتری هم داشته باشند، به جهان تازه و متفاوتی پای بگذارند.

نگار جواهریان

بازی در مجموعه ناموفق «باران عشق» احمد امینی و ایفای نقش کوتاه مریم در فیلم «من ترانه پانزده سال دارم» باعث نشدند که نگار جواهریان برای مردم شناخته شود. اما دو سال بعد، یک مجموعه تلویزیونی و یک فیلم قدر تمند، رسماً ظهور ستاره‌ای به نام نگار جواهریان را به طرفداران هنرهای نمایشی در ایران نوید دادند.جواهریان برای اولین بار وقتی بین مردم گل کرد که با مجموعه «این راهش نیست»، اثر نوید میهن‌دوست، در شبکه سه سیما حضور یافت و با اشکان خطیبی هم‌بازی شد که او هم در ابتدای راه شهرت قرار داشت. سریال «این راهش نیست» اثر چندنان خاصی نبود، اما به خوبی استعداد دو بازیگر جوانش، بالأخص نگار جواهریان را به رخ کشید تا نام و چهره این بازیگر تازه‌کار در ذهن مردم به ثبت برسد. جواهریان، با فاصله کوتاهی از این سریال، مقابل دوربین فیلم تحسین شده «قدمگاه»، به کارگردانی محمدمهدی عسگرپور، قرار گرفت و در کنار بابک حمیدیان که او هم برای نخستین بار فرصت به رخ کشیدن استعدادش در یک نقش اصلی پررنگ را پیدا کرده بود، تجربه مؤثر و تازه‌ای را به کارنامه خود اضافه کرد.

پس از این سال، نگار جواهریان به طور کامل به سینما کوچ کرد و تنها یک بار در سریال «زیر تیغ» محمدرضا هنرمند به تلویزیون بازگشت که این مجموعه هم تجربه چندان موفقیتی برایش نبود. ضمن آنکه بعدها دو بار هم به عنوان مهمان در مجموعه محبوب «کلاه قرمزی»، روی آنتن شبکه دو حضور یافت که البته بخشی از کار بازیگری او به حساب نمی‌آید. نگار جواهریان از آن دست بازیگرانی نیست که بخواهد و ابایای نقش‌های بسیار متنوع از جهان‌های گوناگون و ژانرهای متفاوت، در سینما فعالیت کند. او معمولاً بیشتر سعی کرده تمر کش را بر روی ظرافت ایفای نقش‌ها و رنگ‌آمیزی خصلت‌های جزئی آن‌ها بگذارد، به نظر نمی‌رسد که نگار جواهریان نیز، مانند بسیاری از هنرپیشه‌های هم‌نسل خودش، چنین اعتقادی داشته باشد که تلاش برای فرو رفتن به قالب شخصیت‌های متفاوت، از دزه و معناد گرفته تا معلم و تاجر و....، فی‌نفسه ارزشمند است. برعکس، او فکر می‌کند که یک بازیگر، در صورت داشتن استعداد و توانایی مناسب، می‌تواند نقش افراد مشابه را، جوری با دقت و وسواس ایفا کند که هر کدام هویت منحصربه‌فرد خودشان را در خاطر بیننده باقی بگذارند. از همین روی، بیشتر شخصیت‌هایی که نگار جواهریان در طول این سال‌ها نقششان را بازی کرده، معمولاً نزدیک به شمایل یک زن جوان از طبقه متوسط شهری بوده‌اند و به‌جز چند تجربه منحصربه‌فرد مانند «حوض نقاشی»، «طلا و مس» و «یه حبه قند»، بیشتر نقش‌هایی که جواهریان ایفا کرده، ویژگی برجسته ظاهری یا اجتماعی خاصی نداشته‌اند.

نگار جواهریان پس از درخشش در فیلم «قدمگاه»، یک دوره نسبتاً پرکار را پشت سر گذاشت و اغلب به دنبال آن بود که با حضور در فیلم‌های معمولاً متوسط، خودش را به آثار درجه یک سینمای ایران تحمیل کند؛ تلاشی که کاملاً نتیجه‌بخش بود و در سال‌های پایانی دهه هشتاد و سال‌های ابتدایی دهه نود به بار نشست. او در فاصله بین سال‌های ۸۲ تا ۸۷ قریب به ده فیلم را تجربه کرده که از میان آن‌ها شاید فقط «پا برهنه در بهشت» بهرام توکلی قابل ذکر باشد.

اما دوران درخشان کاری نگار جواهریان با «طلا و مس» همایون اسعدیان از راه رسید و این بازیگر موفق شد با حضور متفاوت و تأثیرگذارش در نقش زهرا اسادات، برنده سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اصلی زن از بیست‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر و همچنین برنده تندیس بهترین بازیگر زن از چهاردهمین جشن خانه سینما شود؛ افتخاراتی که تا امروز هم مهم‌ترین جوایز کارنامه او به شمار می‌روند. پس از این فیلم، دوران درخشش جواهریان آغاز شد و دومینوی بازی‌های تلایی او از راه رسید. حضور در دو فیلم ماندگار عبدالرضا کاهانی به نام‌های «هیچ» و «بیخود و بی‌جهت»، قرار گرفتن شگوه‌مندش در مرکز فیلم «به حبه قند»، ضامیر کریمی که تعداد زیادی از بهترین بازیگران آن زمان را در خود جای داده بود، اجرای نقش تراژیک و دشوار یلدا در «اینجا بدون من» بهرام توکلی و بازی متفاوت و چالش‌برانگیزش در «حوض نقاشی» مازیار میری که بیش از هر چیزی شجاعت این بازیگر را نشان می‌داد، بخشی از بازی‌های فراموش‌نشدنی دوران اوج نگار جواهریان را

نگار و ترانه سینمای ایران

برای ترانه علیدوستی و نگار جواهریان به مناسبت زادروزشان

محمد عبیرسوز

۲۲دی تاریخ تولد دو بازیگر زن ایرانی است: چهره‌هایی محبوب و باوقار که هر دو متولد اوایل دهه شصت هستند و در اوایل دهه هشتاد به سینما معرفی شدند. ترانه علیدوستی و نگار جواهریان، در طول حدوداً بیست سال فعالیت هنری خود در قاب تصویر، موفق به خلق نقش‌های ماندگاری شده‌اند که برخی از آن‌ها هرگز از ذهن علاقه‌مندان به سینما پاک نخواهد شد. هر دو آن‌ها، با ورود به ایام میان‌سالی، می‌توانند کارنامه بازیگری خود را، با هدایت آن به مسیری تازه، به شکلی متفاوت احیا کنند و به‌جای نقش‌های دخترانه، با امتحان کردن چالش نقش‌های مادرانه و ایفای شخصیت زنان میان‌سال که تبعاً می‌توانند پیچیدگی‌های بیشتری هم داشته باشند، به جهان تازه و متفاوتی پای بگذارند.

تشکیل می‌دهند.

پس از این دوران بود که کارنامه نگار جواهریان افت محسوسی را به خود دید و ترکیب انتخاب‌های ضعیف با برخی حواشی، باعث شد از صلابت او تا حدی کاسته شود؛ به طوری که حتی بازی در «نگار» رامبد جوان هم نتوانست انتظارها را برآورده کند و «طلا» ساخته پرویز شهبازی نیز، ارتباط کم‌رنگ شده جواهریان با بدنه مخاطبان سینمای ایران را ترمیم نکرد. این بازیگر فیلم «مجبوریم» رضا درمیشیان را در آستانه اکران دارد که، با توجه به سابقه کارگردان، ممکن است نقطه عطفی در کارنامه عواملش باشد.

ترانه علیدوستی

هنرپیشه‌ای که در نخستین تجربه بازیگری خود از سینما یک شاهنقش می‌گیرد، قبل از بیست سالگی به قله بازیگری سینما، یعنی کسب جایزه بهترین بازیگر نقش اصلی زن برای فیلم «من ترانه پانزده سال دارم» می‌رسد و از همان اول کار در کانون توجهات قرار می‌گیرد، باید خیلی باهوش و حرفه‌ای باشد که بتواند خودش را بی‌انگیزگی، حواشی و افول مصون نگه دارد.

ترانه علیدوستی اما، دقیقاً چنین هنرمندی است که با بیش از پانزده فیلم سینمایی و یک سریال شبکه خانگی، به مجموعه‌ای از افتخارات دست‌یافته و هنوز هم یکی از بهترین‌های بازیگری ایران به شمار می‌رود. هنوز نقش ترانه و جایزداش کم‌رنگ نشده بود که یک فرصت دیگر هم در خانه ترانه علیدوستی را زد و این بازیگر را در مسیر اوج گرفتن قرار داد. شاید در آن سال‌ها کمتر کسی فکر می‌کرد که یک مرد جوان و آرام که در تدارک تولید دومین فیلم سینمایی خود است، کمتر از پانزده سال بعد، تبدیل به موفق‌ترین فیلم‌ساز سینمای ایران خواهد شد. اما در اوایل دهه هشتاد بود که حضور در فیلم «شهر زیبا»، به کارگردانی اصغر فرهادی، ترانه علیدوستی را در بهترین مسیر ممکن قرار دارد و استعداد این بازیگر را به شکوفایی رساند.

علیدوستی که دومین بازی سینمایی خود را مقابل دوربین اصغر فرهادی تجربه کرده بود، در سال‌های بعد، سه بار دیگر هم با این کارگردان همکاری کرد که همین چهار فیلم برای تبدیل شدن یک بازیگر معمولی به یک هنرپیشه درجه یک کفایت می‌کنند. با این حال، علیدوستی زندگی حرفه‌ای و عطش موفقیت‌های بیشتر را به درستی آموخته بود و در کنار فیلم‌های مهم‌تر فرهادی، با چند تن دیگر از بهترین فیلم‌سازان ایرانی همکاری کرد.

دوران پانزده ساله بازیگری ترانه علیدوستی در سینمای ایران، یعنی بین سال‌های ۸۰ تا ۹۵، به قدری پر بار است که سخت می‌توانیم فیلم ضعیفی را در میان آن‌ها پیدا کنیم. ایفاگر نقش معروف‌الی در فیلم تکرار نشدنی «درباره‌الی»، دوبار در «کنعان» و «پذیرایی ساده» با مانعی حقیقی همکاری داشته که هر دو فیلم با استقبال خوب مردم همراه شدند. تلاش او برای تکرار تجربه موفق ترانه هم در فیلم دیگری به کارگردانی صدرعاملی اتفاق افتاد که «زندگی با چشمان بسته» نام داشت و اثر آبرومندی بود. بازی روان و باورپذیرش در «استراحت مطبق» عبدالرضا کاهانی، تجربه غافل‌گیرکننده «مادر قلب اتمی» و نقش غزل فیلم «آسمان زرد کم‌عمق» بهرام توکلی را هم به این فهرست اضافه کنید تا تصدیق کنید که ترانه علیدوستی یکی از موفق‌ترین‌هاست؛ بازیگری که، هنوز به چهل سالگی نرسیده، تقریباً ده فیلم ماندگار در کارنامه دارد که تماشاچی آن‌ها، حتی پس از یک دهه، همچنان جذاب به نظر می‌رسد. اواسط دهه نود بود که ترانه علیدوستی تصمیم گرفت یک چالش تازه را در مدیومی جدید تجربه کند و با حضور در مجموعه «شهرزاد» هواداران خود را غافل‌گیر کرد. البته بازی علیدوستی بهترین اجرای سریال «شهرزاد» نبود، اما او به خوبی از پس جان بخشیدن به این شخصیت برآمد و پروژه را به اهداف خود که جلب نظر مخاطب در صدر آن‌ها بود، نزدیک کرد؛ هر چند طبیعی‌است که کیفیت کار او، در مقایسه با فیلم‌های سینمایی‌اش، تا حدی افت کند و به همین خاطر است که برخی از مردم هنوز هم معتقدند این هنرپیشه نباید بازی طولانی در یک سریال خانگی را می‌پذیرفت. علیدوستی، پس از «فروشنده»، در فیلم دیگری حاضر نشده، اما به نظر می‌رسد اگر به حراست از کارنامه خود ادامه دهد، هنوز هم قله‌های فتح‌نشده زیادی در پیش دارد.

اعلام‌منتخبان دوسالانه نقاشی

شاهنامه فردوسی

«سواری نماند از بزرگان و خرد» کاری از افشین باقری، «روشن‌تر از آسمان» کاری از فاطمه نمازی و «مرگ رستم» اثر سید طاهر موسوی به ترتیب رتبه نخست تا سوم نخستین دوسالانه ملی نقاشی شاهنامه فردوسی را به خود اختصاص دادند. معاون شهردار و رئیس سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد با اعلام این خبر گفت: در نخستین دوسالانه ملی نقاشی شاهنامه فردوسی که به همت شهرداری مشهد برگزار شد تعداد ۳۰۷ هنرمند از ۴۷ شهر کشور شرکت کردند که ۷۷ نفر آن‌ها آقا و ۲۳۰ نفر دیگر را بانوان تشکیل می‌دادند که این نشان از توجه بیشتر و مشارکت بالای بانوان در عرصه هنر دارد.

محمدمحسن مصحفی همچنین خاطرنشان کرد: در مرحله نخست داوری که در محل نگارخانه برگ عمارت عین‌الدوله تهران برگزار شد، از میان ۳۰۷ اثر دریافتی به دبیرخانه تعداد ۱۶۷ اثر از سوی هیئت داوران مورد پذیرش قرار گرفت، همچنین در مرحله دوم داوری که در محل نگارخانه رضوان مشهد برگزار شد، داوران از میان آثار فیزیکی رسیده به دبیر خانه، آثار «سواری نماند از بزرگان و خرد»، «روشن‌تر از آسمان» و «مرگ رستم» را به همراه ۱۲۷ اثر دیگر

شایسته حضور در نمایشگاه دانستند.

به گفته او تابلوهای نقاشی منتخب داوران هم اکنون به موزه بزرگ خراسان انتقال داده شده و به‌زودی نمایشگاه یک‌ماهه نخستین دوسالانه ملی نقاشی شاهنامه فردوسی با حضور علاقه‌مندان و هنر دوستان شهر مشهد افتتاح خواهد شد.

مصحفی همچنین یادآور شد: با توجه به ارزیابی آثار رسیده به دبیرخانه متوجه حضور و توجه جدی هنرمندان به مقوله شاهنامه در سرتاسر کشور شدیم و این نشان از تأثیرگذاری این شاهکار هنری در میان قشر هنرمندان است به طوری که در این رویداد، تابلویی با ابعاد ۲/۸۰ در ۱۵۰ سانتی‌متر دریافت کردیم که بزرگ‌ترین اثر این دوسالانه را به خود اختصاص داد.

به گفته او شهرداری مشهد تعداد ۲۷ اثر را تا سقف ۱۵ میلیون تومان از هنرمندان شرکت‌کننده در نخستین دوسالانه ملی نقاشی شاهنامه فردوسی خریداری خواهد کرد.

تشکیل فرهنگ‌سرای گفت‌وگو در مشهد

معاون فرهنگی و هنری سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد از ایجاد نهادی دائمی با هدف بسط فرهنگ گفت‌وگو در شهر مشهد، با عنوان «فرهنگ‌سرای گفت‌وگو» خبر داد. صدرا یوسفی گفت: فرهنگ‌سرای گفت‌وگو مبتنی بر ادبیات غنی ایرانی -اسلامی با لزوم گفت‌وگو به ویژه با در نظر داشتن مشی گفت‌وگومحورانه و مداراگرانه امام رضا(ع) تشکیل می‌شود.

به نظر یوسفی گفت‌وگو مانند دیگر پدیده‌های اجتماعی برای رشد، گسترش و تثبیت، به بستر مناسبی نیاز دارد و مامادی که این بستر فراهم نباشد، امکان ظهور و بروز آن میسر نخواهد شد. او یادآور شد: نیاز به سازوکار اجرایی و بستر مناسب برای عملیاتی شدن این امر احساس می‌شود تا با ایجاد فضای گفت‌وگو، حیات و زیست مبتنی بر امن شکل گیرد.

یوسفی تأکید کرد: باید مکان‌های متنوعی را برای گفت‌وگو در نظر گرفت؛ این مکان‌ها، امکان‌هایی برای تنفس ارتباطی شهری‌اند و شکل‌گیری حوزه عمومی در بستر زمان را میسر می‌کنند. همچنین تأسیس این فرهنگ‌سرا، کمبود سرنه را مرکز فرهنگی و اجتماعی شهر، افزایش بستر تعاملات شهری و ارتقای فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی را جبران می‌کند. همچنین فرهنگ‌سرای گفت‌وگو می‌تواند به کانون تخصصی «گفت‌وگو» در شهر مشهد بدل شود.

بخش مستندجشنواره فجر

چگونه برگزار می‌شود؟

سی‌ونهمین جشنواره فیلم فجر همانند دوره‌های پیشین در بهمن برگزار خواهد شد، اما این دوره از جشنواره به دلیل شیوع بیماری کرونا در بخش‌های مختلف از جمله بخش مستند تغییراتی داشته است. حذف هیئت انتخاب، نخستین تغییر در این زمینه بود. سال گذشته هیئت انتخابی سه‌نفره شامل مرضی شعبانی، رامین حدیدی فاروقی و بابک بهداد از میان فیلم‌های مستند بلند متقاضی ۱۴۰ فیلم را که مدت زمان آن حداقل ۷۰ دقیقه بود برای رقابت در بخش مستند انتخاب کردند. به گزارش خبرنگار ما به نقل از روابط عمومی مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی، در این دوره با توجه به نبود هیئت انتخاب، تمامی فیلم‌های راه یافته به بخش مسابقه ملی مستندهای بلند چهاردهمین جشنواره «سینماحقیقت» برای رقابت و دریافت تندیس بلورین بهترین مستند سی‌ونهمین جشنواره فیلم فجر داوری خواهند شد. براین اساس ۱۶ فیلم مستند بلند در انتظار نظر هیئت داوران برای دریافت تندیس هستند. تغییر در ترکیب هیئت داوران هم یکی دیگر از تغییرات ایجاد شده در این دوره از جشنواره است. سال گذشته فیلم‌های مسامای، کوتاه و سینمایی نگاه نو از سوی یک هیئت داوری بررسی شدند که تنها یک مستندساز در ترکیب خود داشت، اما در این دوره در میان اسامی داوران، نام سه مستندساز به چشم می‌خورد. لازم به ذکر است، سیمرغ بلورین بهترین فیلم مستند بلند سی‌ونهمین جشنواره فیلم فجر به تهیه‌کننده و کارگردان فیلم برگزیده این هیئت اهدا خواهد شد.

شهریار

روزنامه
شهرامید
وزندگی

۲۳شنبه
۲۳ دی
۱۳۹۹
شماره ۳۳۸۸

۱۵
SHAHRAHNEWS.IR

فرهنگ و هنر